

การพัฒนาและการออกแบบผลิตภัณฑ์ประเภทเศษผ้ากลุ่มแม่บ้าน บ้านตันโจ๊ก
ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
เจษฎาพล กิตติพัฒน์วิทย์^{1*}

Development and design of rag product for Ban Ton-chocke, housewife group
Sankampaeng District, Chiang Mai Province
Jetsadapol kitipattanawit^{1*}

^{1*} คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

^{1*} Faculty of Science and Technology, Chiang Mai Rajabhat University

*Corresponding author. E-mail address: Jetsadapol@hotmail.com

received April 9, 2019

revised July 26, 2019

accepted August 29, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าและหมอนจากเศษผ้าโดยใช้เทคนิคการตัดทอนจากรูป 12 นักษัตร 2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าและหมอนจากเศษผ้าจากรูป 12 นักษัตร วิธีการดำเนินการวิจัยคือ ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน บริบท รูปแบบผลิตภัณฑ์เดิม ศึกษาข้อมูลทั่วไปในการทำผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า เอกลักษณะต่างๆของชุมชนตำบลสันกำแพง ศึกษาแนวความคิดและกระบวนการในการออกแบบ ได้วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดแนวคิดและขอบเขตในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เศษผ้าในครั้งนี้ กำหนดแนวคิดและขอบเขตในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คือ ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เศษผ้า พบว่า สมาชิกต้องการเอกลักษณ์ที่เป็นรูปทรงและรูปแบบของสัตว์ และมีรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่แตกต่าง แต่ยังคงคุณค่าเอกลักษณ์ของงานเศษผ้าอยู่ ผู้วิจัยจึงนำรูปร่างของสัตว์ชนิดต่างและ 12 นักษัตร ซึ่งมีลักษณะที่สวยงามที่เหมาะสมกับกลุ่มสตรีและสามารถขึ้นรูปได้ในกลุ่มเอง ผู้วิจัยได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์และประมวลความคิดจากข้อมูลที่รวบรวมออกแบบร่วมกับกลุ่มชุมชนและร่างแบบตามแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำนวน 15 แบบและรูปแบบจากวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชุมชนจำนวน 10 แบบ ผลการวิจัยพบว่า มีความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเดิมเป็น กระเป๋าขนาดเล็กและหมอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.5 และ ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ประเมินตามหลักเกณฑ์ดังนี้ 1) ด้านรูปทรง 2) ด้านประโยชน์ใช้สอย 3) ด้านการตลาด

คำสำคัญ : ผลิตภัณฑ์ประเภทเศษผ้า กลุ่มสตรีแม่บ้าน สันกำแพง เชียงใหม่

ABSTRACT

This research aims to 1. design and develop bags and pillows from rags using distortion technique of 12 zodiac pattern and 2. study the satisfaction of the new products. The methodology included; studying primary data, context, original products, and identity of Sankampang community. Conceptual design and design process were analyzed and set as guidelines of product design and development. The idea of design and development came from community's requirements which give favor to animal shapes to be put on various kinds of product while keeping its characteristic of rag patching works. Therefore, the use twelve zodiac characters were chosen for the group as it is a manageable pattern for the group. Form collaboration, 15 patterns were selected and another 10 patterns based on the community's culture lifestyle were also added. The result of this research found that the small wallet and the pillow were in high level with average of 4.5 out of 5. Most of the products were also ranked high with an average of 4.45 out of 5 under three topics; 1) Shape 2) Utility and 3) Marketing.

Keywords : Fabric Remnants Product, Village Women Group, Sankampang, Chiang Mai

ความเป็นมาและความสำคัญ

ภูมิปัญญาในการนำผ้าฝ้ายที่ได้รับจากโรงงานในหมู่บ้าน นำมาเย็บเป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากเศษผ้า ปัจจุบันมีความต้องการซื้อพื้นภูมิปัญญา ในการทอผ้าที่มีอยู่ในอดีตจะทำให้กลุ่มได้ผ้าฝ้ายที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มและสามารถผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายขึ้น ในปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด 30 คน ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2549 โดยประธาน คือนางบังอร อภิญญาวงศ์เลิศ ข้าราชการบำนาญ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มเพื่อให้คนในชุมชนมีรายได้เสริมจากรายได้หลัก การเริ่มก่อตั้งกลุ่มเป็นการรวมกลุ่มตัดเย็บผ้าเช็ดมือจากเศษผ้า เนื่องจากในหมู่บ้านมีโรงงานเย็บผ้า จึงมองเห็นแนวทางในการนำเศษผ้า เหล่านี้มาเพิ่มมูลค่าเป็นสินค้าเช่นผ้าเช็ดมือ กระเป๋า เป็นต้น โดยยึดแนวคิดในการประยุกต์ใช้ทรัพยากรในชุมชนทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติและภูมิปัญญา จึงทำให้ปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่ของกลุ่มได้รับรองให้เป็นผลิตภัณฑ์โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับ 4 ดาวเพราะเหตุผลนี้จึงมีแนวความคิดที่จะพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าให้มีความหลากหลายและโดดเด่นมีเอกลักษณ์ให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น จากการสัมภาษณ์กลุ่มพัฒนาสตรีบ้านต้นไฉ้ (คำขาว) มีความต้องการให้พัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากเศษผ้าที่มีรูปแบบเดิมให้มีความทันสมัย แปลกใหม่ และเป็นที่ยังพอใจของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน (สัมภาษณ์นางบังอร อภิญญาวงศ์เลิศ, 2560)

เทคนิคการตัดต่อ (Patchwork) และศิลปะ (Applique) ไม่เพียงแต่แพร่หลายในต่างประเทศเท่านั้น ยังมีการเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยนับร้อยปีโดยมิชชันนารีที่เดินทางเข้ามาเผยแพร่ศาสนาทางภาคเหนือของประเทศไทยและได้นำศิลปะการเย็บผ้าด้วยเทคนิคดังกล่าวเข้ามาถ่ายทอดให้ชาวเขา ลวดลายก็เป็นที่ยุติกันในเรื่อง “ลายชาวเขา” ซึ่งเป็นการนำผ้าสีต่างๆมาเย็บปะติด และตัดต่อ เป็นเส้น กะโปรง เครื่องใช้ เครื่องนุ่งห่ม ต่อมาได้มีการนำเศษผ้าใหม่ที่ทอขึ้นโดยชาวบ้านภาคเหนือ มาตัดเป็นลวดลายดอกไม้แบบต่างๆ และนำไปเย็บปะติดกับเครื่องใช้เครื่องนุ่งห่มมาจนปัจจุบัน (จารุลักษณ์ สุทธิชาติ, 2540)

สำหรับประเทศไทยนั้น อ้างถึงนักชัตรีในฐานะการกำหนดเวลา โดยเริ่มต้นปีนักชัตรีใหม่ เมื่อถึงวันปีใหม่ไทยหรือวันสงกรานต์ คนไทยใช้สัตว์ช่วยนับปีมานานเพียงใดไม่มีผู้ใดทราบ แต่ในศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 1 ด้านที่ 3 และด้านที่ 4 มีข้อความในจารึกกล่าวถึงปีมะโรง ปีกุน และปีมะแม และวรรณกรรมไตรภูมิพระร่วงก็มีกล่าวถึงเช่นกัน นั้นหมายความว่าไทยได้ใช้ปีนักชัตรี มาไม่น้อยกว่า 700 ปีทีเดียว คนไทยยังเชื่ออีกด้วยว่าคนเกิดในปีนักชัตรีใด จะมีนิสัยใจคอ และพรหมลิขิตตามที่กำหนดไว้ตามปีนักชัตรีนั้น ด้วยเหตุนี้ คนไทยสมัยก่อนจึงมักจำปีเกิดเป็นปี (พระครูวรวิริยคุณ (ปราโมทย์ ปสุโต), 2553: ออนไลน์)

"นักชัตรี" หมายถึงชื่อรอบเวลาที่กำหนด 12 ปี เป็น 1 รอบ เรียกว่า 12 นักชัตรี โดยกำหนดให้สัตว์ 12 ชนิด เป็นเครื่องหมายแต่ละปี เริ่มจากปีชวด-หนู, ฉลู-วัว, ขาล-เสือ, เกาะ-กระต่าย, มะโรง-งูใหญ่, มะเส็ง-งูเล็ก, มะเมีย-ม้า, มะแม-แพะ, วอก-ลิง, ระกา-ไก่, จอ-สุนัข, กุน-หมู ส่วนเรื่องที่ใช้สัตว์เป็นสัญลักษณ์แต่ละปีนั้น จังหวัดเชียงใหม่ให้ความสำคัญกับประเพณีทางด้านล้านนาอย่างมาก เช่น ประเพณีสงกรานต์ ปอยหลวง ซึ่งประเพณีที่ยกตัวอย่างมานี้ มักจะนำรูปภาพของ สัตว์ทั้งหมดมารวมในงานต่างๆ เช่น นำมาเขียนลงบนตุ้ง เพื่อไปปักที่ทรายเชือกกันว่าเป็นการทำบุญให้กับปีเกิดของตนเอง ประจวบเหมาะกับการตำบลสันกำแพง เป็นแหล่งผลิตตุ้งซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สามารถสร้างรายได้กับชุมชนได้มาอย่างยาวนานอีกด้วย

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับชุมชนเพื่อเป็นฐานข้อมูลเพื่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความหมายและสามารถสร้างรายได้และสร้างงานให้กับชุมชน ด้วยผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและแปลกใหม่เพิ่มประโยชน์ใช้สอยกับความต้องการในยุคปัจจุบันและเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ เพื่อพัฒนาสินค้าชุมชนอีกต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าและหมอนจากเศษผ้าโดยใช้เทคนิคการตัดทอนจากรูป 12 นักชัตรี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าและหมอนจากเศษผ้าจากรูป 12 นักชัตรี

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ผลิต กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และประชาชนและนักศึกษาสาขาการออกแบบที่สนใจผลิตภัณฑ์

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Area) โดยเลือกศึกษาจากกลุ่มผู้ผลิต คือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านต้นไฉ้ (คำขาว) จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวที่มีการนำเศษผ้ามาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆเช่น กระเป๋า ที่รองหม้อ เป็นต้น และนักศึกษาสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สนใจผลิตภัณฑ์ จำนวน 100 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการทำวิจัย มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าและหมอนจากเศษผ้าโดยใช้เทคนิคการตัดทอนจากรูป 12 นักซ์ตร 2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าและหมอนจากเศษผ้าจากรูป 12 นักซ์ตร ผู้วิจัยได้กำหนดการดำเนินการวิจัยไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบและพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนติดตามและผลิตต้นแบบ

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความพึงพอใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าและหมอนจากเศษผ้าจากรูป 12 นักซ์ตร

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การออกแบบและพัฒนากระเป๋าจากเศษผ้าผู้วิจัยมีขั้นตอนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 6 ขั้นตอน ดังนี้

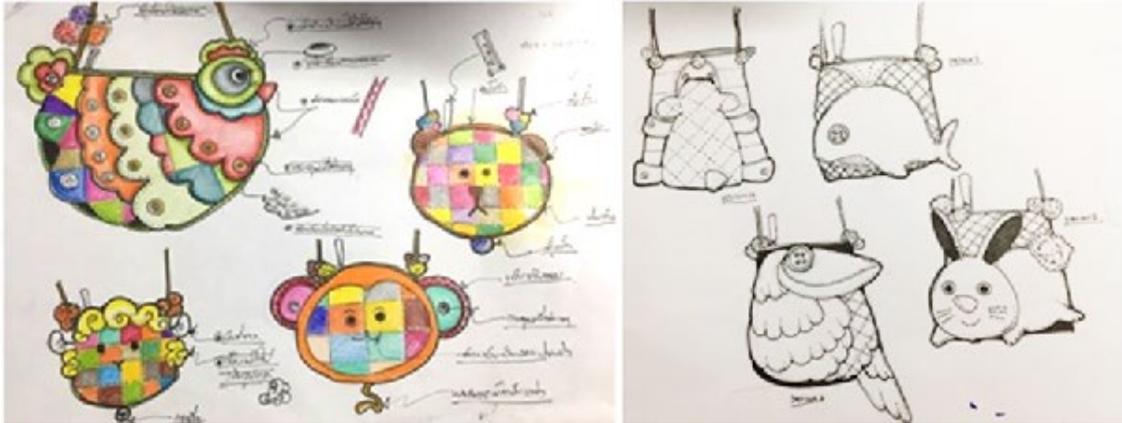
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลทั่วไปและรูปแบบผลิตภัณฑ์เดิม ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านต้นไฉ้ (คำขาว) ข้อมูลทั่วไปในการทำผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า เอกลักษณ์ และขั้นตอนในการทำ ศึกษาจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และเว็บไซต์ แนวความคิดและกระบวนการในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

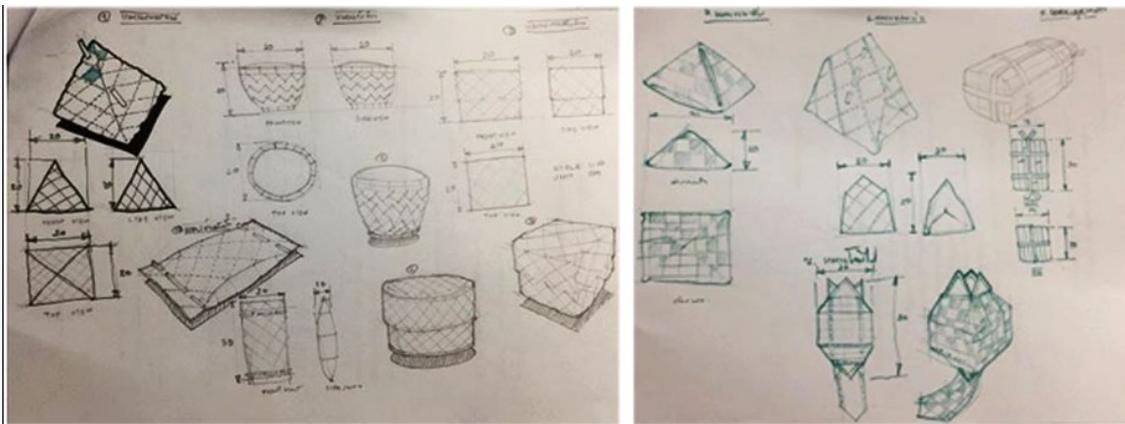
ภาพ 1 รูปแบบผลิตภัณฑ์เดิมของกลุ่มแม่บ้าน บ้านต้นไฉ้ ก. สันกำแพง อ. สันกำแพง จ. เชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบและพัฒนา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดแนวคิดและขอบเขตในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เศษผ้าในครั้งนี้ กำหนดแนวคิดและขอบเขตในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คือ ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เศษผ้าให้มีความทันสมัย สวยงาม และมีเอกลักษณ์ จากการที่ได้สอบถามความต้องการด้านรูปแบบจากสมาชิกกลุ่มพบว่า สมาชิกต้องการเอกลักษณ์ที่เป็นรูปทรงและรูปแบบของสัตว์ และมีรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่แตกต่าง แต่ยังคงคุณค่าเอกลักษณ์ของงานเศษผ้าอยู่ ผู้วิจัยจึงนำรูปร่างของสัตว์ชนิดต่างและ 12 นักซ์ตร ซึ่งมีลักษณะที่สวยงามที่เหมาะสมกับกลุ่มสตรีและสามารถขึ้นรูปได้ในกลุ่มเอง

หลังจากที่ได้ข้อสรุปเพื่อการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์เศษผ้าโดยใช้รูปทรงและรูปแบบของ สัตว์และวัฒนธรรมทางล้านนา ผู้วิจัยได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์และประมวลความคิดจากข้อมูลที่รวบรวมออกแบบและร่างแบบตามแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยเริ่มจากการออกแบบก่อนจะนำไปขึ้นรูปทรง หลังจากนั้นให้สมาชิกกลุ่มได้คัดเลือกรูปแบบ กำหนดสีเพื่อให้สอดคล้องกับงานผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่

ภาพ 2 ตัวอย่างแบบร่างการออกแบบกระเป่า 12 นกษัตริ์และสัตว์ต่างๆก่อนนำไปขึ้นรูปทรง

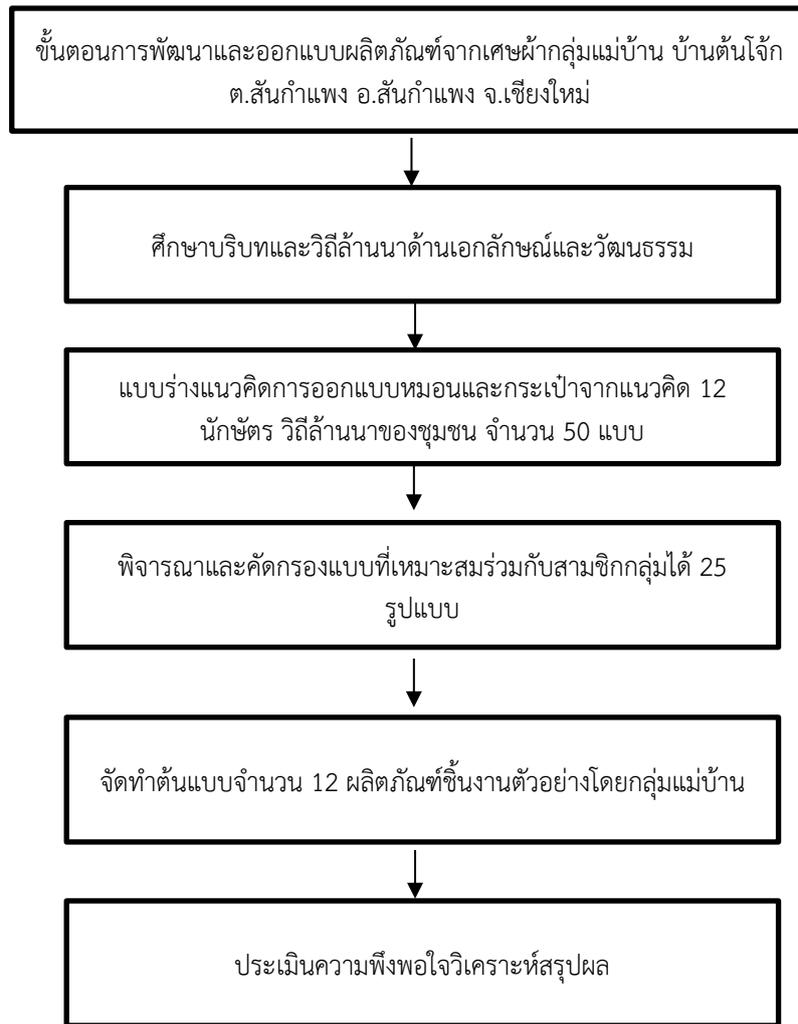

ภาพ 3 ตัวอย่างแบบร่างหมอนจากแนวคิดสัตว์และวิถีล้านนาจากรูปทรง ขนมห่อใบตอง ขนมหเทียบน

การคัดเลือกแบบ หลังจากที่ได้ออกแบบร่างผลิตภัณฑ์กระเป่าและหมอนจากเศษผ้าตามแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จำนวน 50 แบบแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบร่างผลิตภัณฑ์ไปให้กลุ่มคัดเลือกรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมสามารถผลิตได้จริง จำนวน 15 แบบ

ภาพ 4 คัดเลือกรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมสามารถผลิตได้จริง จำนวน 15 แบบ โดยชุมชนมีส่วนร่วม

ภาพ 5 แผนผังขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากเสื้อผ้ากลุ่มแม่บ้าน บ้านต้นไจ้ก สันกำแพง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 3 **ขั้นตอนติดตามและผลิตต้นแบบ** รวบรวมแก้ไข สร้างเครื่องมือแลพัฒนาเครื่องมือ ในขั้นนี้ นักวิจัยและกลุ่มชุมชนมีส่วนร่วมโดยพิจารณาหาทางแก้ไขรูปแบบโดยการประเมินรูปแบบและนำแบบร่างที่สมบูรณ์มาสร้างต้นแบบต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 **ศึกษาความพึงพอใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าและหมอนจากเสื้อผ้าจากรูป 12 นักชัตรี** นำผลที่ได้จากการพัฒนาและการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติเพื่อสรุปผลการวิจัย

ผลิตภัณฑ์จากเสื้อผ้า ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านต้นไจ้ก (คำขาว) มีหลายประเภทและหลายรูปแบบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านต้นไจ้ก (คำขาว) นอกจากจะทำผลิตภัณฑ์จากเสื้อผ้าแล้วยังมีการแปรรูปผ้าเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ และมีแนวคิดมีแนวคิดที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย และมีเอกลักษณ์แตกต่างจากที่มีอยู่ ซึ่งจากการร่วมกลุ่มมีหน่วยงานราชการและสถาบันการศึกษามาช่วยพัฒนาด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์มากขึ้น ในส่วนที่ทางกลุ่มไม่สามารถผลิตสินค้าได้เองจึงส่งผลต่อกลุ่มมาก (สัมภาษณ์ นางบังอร อภิญญาวงศ์เลิศ, 2560) จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ พบว่า มีกระเป๋าของกลุ่มที่น่าสนใจ สามารถพัฒนาต่อให้มีความแตกต่างและมีรูปแบบที่น่าสนใจได้ ซึ่งรูปแบบปลาที่ทำกันอยู่มีความงามโดยไม่ได้ออกแบบเองเนื่องจากไม่มีความสามารถในการวาด จึงหาจากรูปภาพในอินเทอร์เน็ตและสามารถขายได้ดีเนื่องจากราคาประมาณ 50-60 บาทต่อชิ้น แต่มีการทำมาเป็นเวลายาวนานจึงทำให้ด้านการตลาดลดลง จากการที่ได้สอบถามความต้องการด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากเสื้อผ้า พบว่า สมาชิกกลุ่มต้องการรูปแบบใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์ สวยงาม ง่ายต่อการขึ้นรูป แต่ยังคงเอกลักษณ์ของงานเสื้อผ้าอยู่

ตาราง 1 ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาแนวความคิดของกลุ่มวิสาหกิจ

รายการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากกระเป๋าเศษผ้าเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. กระเป๋าตังค์ขนาดเล็ก	4.57	0.56	มาก
2. พวงกุญแจ	3.09	0.74	ปานกลาง
3. หมอนรูปทรงต่างๆ	4.17	0.57	มาก
4. เสื้อ	2.51	0.85	ปานกลาง
5. กระโปรง	2.71	0.96	ปานกลาง
6. หมวก	2.63	0.97	ปานกลาง
7. รองเท้า	2.71	0.93	ปานกลาง

จากตาราง 1 ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาแนวความคิดของกลุ่มวิสาหกิจ พบว่า กลุ่มวิสาหกิจ ส่วนใหญ่มีความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเดิมเป็น กระเป๋าตังค์ขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 รองลงมาคือ หมอนรูปทรงต่างๆ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ลำดับที่สามคือ พวงกุญแจ อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74

ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประเภทเศษผ้าข้อสรุปเพื่อการออกแบบ ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า ดังนี้

แนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยนำรูปแบบของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมของชาวเชียงใหม่ เช่น ตุง, วัฒนธรรมการกิน, การเข้าวัด, ความเป็นอยู่ เป็นต้นเข้ามาช่วยในการออกแบบให้กับผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า โดยจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเก็บเงินขนาดเล็ก ซึ่งพบว่า ถ้าหากมีการพัฒนารูปแบบอย่างต่อเนื่องจะทำให้ทางกลุ่มวิสาหกิจ มีรายได้อย่างต่อเนื่องแต่เพียงขาดเรื่องงานด้านออกแบบจากทางกลุ่มเท่านั้นผู้วิจัยได้เสนอแนวความคิดและรวบรวมแนวความคิดกับกลุ่มชุมชนว่าควรนำรูปทรงของสัตว์มาออกแบบให้เกิดเป็นกระเป๋าห้อยคอในรูปแบบต่างๆ เนื่องจากขึ้นรูปง่าย เศษผ้ามีขนาดเล็ก และสามารถเลือกสีสันทมาใช้กับงานได้ง่าย

2. ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าอื่นๆพวงกุญแจต่าง ๆ ซึ่งพบว่า มีความล้าสมัยแล้วทางผู้วิจัยจึงเสนอให้ทางกลุ่มลองช่วยกันคิดวิเคราะห์ถึงสินค้าที่จะในตลาดไหน จึงได้ข้อสรุปว่าผลิตภัณฑ์หมอนจากเศษผ้า โดยใช้แนวความคิดจาก 12 นักษัตรลดทอนบนตุ๊กตานา

ผู้วิจัยได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์และประมวลความคิดจากข้อมูลที่รวบรวมออกแบบและร่างแบบตามแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำนวน 15 แบบ และนำรูปแบบทั้งหมดให้กลุ่มชุมชน คัดเลือกรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมและสามารถผลิตได้จริง หลังจากนั้นนำแบบมาพัฒนาให้สมบูรณ์เพื่อนำไปสู่กระบวนการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ ดังนี้

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากเศษผ้า

ภาพ 6 รูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากเศษผ้าที่ออกแบบและพัฒนาแล้ว

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์หมอนจากเศษผ้า

ภาพ 7 รูปแบบผลิตภัณฑ์หมอนจากเศษผ้าที่ออกแบบและพัฒนาแล้ว

ผลการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทเสื้อผ้า

การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทเสื้อผ้า ผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทเสื้อผ้า ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ตาราง 2 ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าจากเสื้อผ้า(กระเป๋าต่างค์และหมอน 12 นั้กัษัทร)

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านรูปทรง			
1.โครงสร้างและรูปทรงสวยงาม	4.43	0.69	มาก
2.สีสันและลวดลายสวยงาม	4.53	0.69	มากที่สุด
3.รูปแบบมีความทันสมัย	4.26	0.80	มาก
4.ความเป็นเอกลักษณ์ค่างคุณค่าของงานหัตถกรรม	4.54	0.69	มากที่สุด
5.ความประณีต	4.21	0.97	มาก
6.ความเหมาะสมด้านวัสดุ	4.43	0.69	มาก
7.ความแข็งแรง	4.43	0.70	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านที่รูปทรง	4.40	0.11	มาก
ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1.ความสะดวกสบายในการหยิบจับใช้งาน	4.52	0.69	มากที่สุด
2.การดูแลรักษา	4.42	0.70	มาก
3.มีความปลอดภัยในการใช้งาน	4.43	0.69	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านประโยชน์ใช้สอย	4.46	0.01	มาก
ด้านการตลาด			
1.ความเป็นไปได้ในการผลิตจริง	4.55	0.69	มากที่สุด
2.มีความเหมาะสมกับรสนิยมของกลุ่มเป้าหมาย	4.41	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านการตลาด	4.48	0.07	มาก
รวม	4.44	0.05	มาก

จากตาราง 2 ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าจากเสื้อผ้า พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความพึงพอใจด้านรูปทรง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11 ด้านประโยชน์ใช้สอยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.01 ด้านการตลาดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.07

ภาพ 8 รูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากเศษผ้าที่ออกแบบและพัฒนาแล้ว

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาและการออกแบบผลิตภัณฑ์ประเภทเศษผ้ากลุ่มสตรีแม่บ้าน บ้านต้นไจ้ก (คำขาว) ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าและหมอนจากเศษผ้าโดยใช้เทคนิคการตัดทอนจากรูป 12 นักซ์ตร พบว่าผลิตภัณฑ์เก่ามีการออกแบบไว้นานมากแล้วจึงมีความต้องการที่จะเปลี่ยนรูปแบบให้มีความสวยงามและใหม่ขึ้นความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาแนวความคิดของกลุ่มวิสาหกิจ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า ในครั้งนี้กำหนดแนวคิดและขอบเขตในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คือ ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์หมอนและกระเป๋าที่มีความทันสมัย สวยงาม และมีเอกลักษณ์ โครงสร้างของกระเป๋าที่ใช้เศษผ้าเป็นหลักและมีวัสดุอื่นประกอบ เช่น หนัง, กระจุม เป็นต้น โดยใช้แนวคิดจาก สัตว์ที่มีความสวยงามในรูปแบบต่าง ๆ และส่วนหมอนใช้เศษผ้าในการการทำเป็นวัสดุติดหลักและใช้วัสดุรองคือ กระจุมและหนังเป็นต้นและใช้แนวคิดของรูปทรงจาก 12 นักซ์ตรโดยแนวคิดนี้ได้จากการรวมกันคิดกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวน 5 ท่านซึ่งให้ความคิดเห็นในการผลิตว่ามีความน่าจะเป็นในการผลิตในระบบกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ (สิงหา ประรามภและนิรัช สุดสังข์ ,2554) เรื่องการสร้างแนวคิดในการออกแบบกรอบการออกแบบก่อนการผลิตจริง จะช่วยให้มีทิศทางในการออกแบบได้ดีขึ้นและเป็นการกำหนดภาพลักษณ์ใหม่ให้สินค้าของชุมชน มีลักษณะที่เปลี่ยนไปจากเดิม

2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าและหมอนจากเศษผ้าจากรูป 12 นักซ์ตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าจากเศษผ้าจำนวน 100 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากในด้านประโยชน์ใช้สอยและเป็นผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมได้ โดยการนำเอาอัตลักษณ์และความภาคภูมิใจของชุมชนมาใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อังกาบ ศักดิ์ ,2552)

ข้อเสนอแนะ

1. ในการนำผลงานวิจัยไปใช้ควรนำไปพัฒนาในกลุ่มชุมชนอื่นที่มีลักษณะมีวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน
2. การวิจัยครั้งต่อไปควรจะเป็นการส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์ดี และการบรรจุภัณฑ์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จารุลักษณ์ สุทธิโชติ. (2540). การออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าด้วยเทคนิคการตัดต่อและเทคนิคการปะติด. เอกสารประกอบผลงานทางวิชาการ: ชุดที่2. สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมกระทรวงอุตสาหกรรม.

นิรัช สุดสังข์. (2548). การวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

พระครูวรวิริยคุณ .(ปราโมทย์ ปสุโต). (8 มิถุนายน 2553). **ปีนักษัตรกับความเชื่อของคนเมือง นครศรีธรรมราช**. สืบค้นจาก http://prakruwaraviriyakul.blogspot.com/2010/06/blog-post_08.html

สิงหา ปราบรมภ์ และ นิรัช สุดสังข์. (2554). การออกแบบของที่ระลึกโดยใช้อัตลักษณ์เครื่องแต่งกาย ของชุมชนไทลื้อ บ้านหนองบัว อำเภอน้ำหนาว จังหวัดน่าน.วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2(2), 25-34.

อังกาบ ศักดิ์.(2552). การศึกษาและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์. (ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต), สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.